

Leena Krohn

TAINARON

KANSALLISTEATTERI

TAINARON KANSALLISTEATTERI

Essi Rossi on ohjannut Kansallisteatteriin yhdessä lida Hämeen-Anttilan kanssa dramatisoimansa näytelmän *Tainaron* Leena Krohnin samannimisen romaanin pohjalta. Kouluille (lähinnä toisen asteen opiskelijoille) suunnatut tehtävät ovat laatineet kuvataideopettaja Elena Kotala ja äidinkielen ja kirjallisuuden opettaja Eveliina Ventelä Herttoniemen yhteiskoulusta.

Näytelmä ei ehkä ole helpointa mahdollista katsottavaa, joten opettajan on hyvä tutustua tehtäväpaketin kokonaisuuteen, jos haluaa irrottaa siitä käsiteltäväksi vain osia. Eri osiot täydentävät toisiaan ja antavat osittain vastauksiakin toisiinsa.

Romaani, johon näytelmä pohjautuu, on nopea- vaikei välttämättä helppolukuinen. Sen tulkintaa avaavat Leena Krohnin omat mietteet teoksissa *Rapina ja muita papereita* (1989) sekä *Kynä ja kone* (1996) ja Krohnin tuotantoa tutkineen Pirjo Lyytikäisen analyysit erityisesti teoksessa *Leena Krohn ja allegorian kaupungit* (2013) mutta myös teoksessa *Pilviä maailmanlopun taivaalla: Leena Krohnia lukiessa* (2018). Niitä kaikkia on käytetty apuna näiden tehtävien laatimisessa.

ENNAKKOTEHTÄVÄT

On hyvä tietää joitakin perusasioita tarinasta ennen esityksen näkemistä, jotta ei joutuisi pinnistelemaan juonen hahmottamiseksi. Päähenkilö (Kati Outinen) on päätenyt Tainaron-nimiseen kaupunkiin, joka poikkeaa paljon ihmisten maailmasta. Kaupungin asukkaat ovat hyönteisten kaltaisia otuksia, joiden elämää hän tarkkailee melko ulkopuolisena. Erityisen kummallista, jopa puistattavaa, hänen mielestään ovat asukkaiden muodonmuutokset: mistä voi tietää, että on yhä sama, jos on muuttunut toiseksi? Kuitenkin myös hän itse alkaa muuttua, ja lopussa hän onkin tekemässä kotelokehtoa itselleen. Hän lähettää Tainaronista kirjeitä ihmisten maailmaan jollekulle, joka on ainakin joskus ollut hänelle tärkeä, mutta ei kertaakaan saa tältä vastausta kirjeisiinsä.

Mikäli haluat jo tässä vaiheessa saada vihjeitä siitä, millaisia teemoja teos nostaa esiin, **voit katsoa esittelytekstin Kansallisteatterin sivuilta**: <https://kansallisteatteri.fi/esitys/tainaron/>

Kirjoita itse kirje jollekulle, joka ei jostain syystä voi vastata Sinulle. Voit kirjoittaa jollekulle Sinulle läheiselle ihmiselle, joka on jo kuollut, tai sitten voit kirjoittaa ihmiselle, joka ei ole enää läsnä elämässäsi. Mitä kirjoittaisit hänelle nykyisestä elämästäsi? Saako kirje Sinut pohtimaan omaa identiteettiäsi tai valintojasi? Voit myös kirjoittaa kirjeen entiselle tai tulevalle itsellesi. Millä tavoin olet nuorempana ollut samanlainen ja erilainen kuin nyt? Mitä nykyisestä itsestäsi haluaisit säilyttää aina?

TARKKAILUTEHTÄVÄT

”Todellisuus ei ole teatterinäytös, jota saamme seurata katsomon pimeydestä. Kenenkään ei ole sallittu jäädä katsomoon. Jokainen on sekä katsomossa että näyttämöllä, ja ihmisen katse muuttaa maailmaa. Vieläkin enemmän: se tekee uusia todellisuuksia.” (Leena Krohn, Rapina 1989: 48.) **Kun olet seurannut esityksen katsomon pimeydestä, koetko katseesi maailmaan muuttuneen?**

Tarkkaile esiintyjä. Miten nimeämätön päähenkilö (**Kati Outinen**) muuttuu esityksen edessä? Miten muutos näkyy hänen puheissaan, toiminnassaan ja ulkonäössään? Miten hän suhtautuu Tainaroniin, itseensä ja muihin? Muusikko **Aino Venna** edustaa Tainaronin asukkaita. Millaisia he ovat? Miten esiintyjät ovat kontaktissa toistensa kanssa?

Kiinnitä huomiota Aino Vennan musiikkiin. Millaisia tunnelmia eri kappaleet tuovat mukaan? Tunnistatko kielet, joilla Aino Venna laulaa? Mitä kielten vaihtelu tuo esitykseen? Romanin kahdeksannessa kirjeessä sanotaan, että Tainaronissa musiikin ja kielen välillä ei ole rajaa. Miten tämä on saatu tuotua myös esitykseen? Romanissa sanotaan myös, että kertoja on joskus epäillyt, että millään kielellä voisi sanoa mitään tärkeää. Mitä lisää musiikki tuo esitykseen?

Tarkkaile robotteja. Miten paljon huomiosi kiinnittyy niihin esityksen aikana? Millaisia hyönteisiä ne esittävät? Miten esiintyjät toimivat yhdessä niiden kanssa?

Tarkkaile puvustusta (Auli Turtiainen) ja naamioita (Krista Karppinen). Millaisia esiintyjien asut ovat? Miten niillä luodaan hahmoja? Miten ne yhdistyvät lavastukseen?

Tarkkaile lavastusta (Milla Martikainen) ja ääniä (Pauli Riikonen) sekä videoita (Milla Martikainen ja Aino Venna). Millaisia yksityiskohtia havaitset? Millaisen kuvan Tainaronista ne luovat? Mitä päähenkilön kertomia asioita lavastuksessa näkyy, mitä taas ei? Millaiset äänet toistuvat esityksessä? Mikä niiden merkitys on tulkinnan kannalta? Mitä lisäarvoa videot tuovat esitykseen?

Luokassa voidaan etukäteen sopia, mihin osaan esitystä kukin kiinnittää ensisijaisesti huomiota. Tarina koostuu kirjeistä, ja **kullekin voidaan valita tarkimmin katsottavaksi jokin kirjeistä**: ensimmäinen (Keto ja mesiviitta), toinen (Pyörän humina), kolmas (Hohde), neljäs (Heidän äitinsä kyneleet), kuudes (Seitsemästoista kevät), seitsemäs (Vuorella palaa), yhdeksäs (Niin kuin turkkilot), kahdestoista (Suurmogulin päivä), kolmastoista (Koevedos), viidestoista (Valkea kohina), seitsemästoista (Suuri ikkuna), kahdeskymmenesensimmäinen (Eivät riitä), kahdeskymmeneskolmas (Outojen holhooja) ja kahdeskymmeneskahdeksas (Kotini kotelokehto).

POHDINTATEHTÄVÄT: PALAAKO SAMA VALO LAMPUSSA LÄPI YÖN, VAIKKA LIEKKI VAIHTUU?

Leena Krohnin romaani *Tainaron* ilmestyi vuonna 1985. Siinä on 28 hyönteisten valtakunnasta ihmisten maailmaan lähetettyä kirjettä. Vuonna 2006 ilmestyi uusi, kuvitettu painos, johon on lisätty vielä kaksi kirjettä, jotka oli jätetty pois vuoden 1985 kokonaisuudesta.

Kansallisteatterin *Tainaron*-esityksen dramaturgeina ovat toimineet Iida Hämeen-Anttila ja ohjaaja Essi Rossi. Romaanin kirjeistä on esitykseen nostettu neljätoista, ja lisäksi Aino Venna on hyödyntänyt teosta sanoituksissaan.

Romaanin lukeminen avaa esitystä todella paljon, varsinkin jos käytettävissä ei ole näytelmän käsikirjoitusta. On kiinnostavaa pohtia, **mitä teemoja Hämeen-Anttila ja Rossi ovat tulkinnassaan korostaneet**. Romaani on vuodelta 1985, dramatisointi vuodelta 2018. **Mitä aikamme ilmiöt saattavat vaikuttaa lukutapaan?**

Romaani on allegoria, se sanoo yhtä, mutta tarkoittaa toista. Yksi allegorian rakenteista on matka vieraaseen paikkaan, jossa kohdataan henkilöahmoja, joissa on vain osittain ihmisten piirteitä ja joissa groteskit tai yliluonnolliset piirteet ovat vallitsevia. Krohn on hyödyntänyt hyönteishahmojensa kuvaukseen H. Fabren teosta *Muistelmia hyönteismaailmasta*. Jos ryhmästä joku on haka hyönteistunnistuksessa, voi seurata, **mitä kaikkia hyönteislajeja teokseen on marssitettu**. Krohnin hyönteiset eivät ole satujen söpöjä personoituja eläimiä. Krohn itse on kirjoittanut, että **hyönteiset ovat ihmisille vierain eläinlahko, mutta ”itse asiassa me näemme toiset ihmiset usein täsmälleen yhtä etäältä”**. Millaisen lukuohjeen tämä mielestäsi antaa romaaniin? Näkyykö tämä sama ajatus esityksessä?

Romaanin kertoja kamppailee pessimistisen ihmiskuvansa ja sivullisuutensa kanssa. **Onko näytelmän päähenkilö mielestäsi samanlainen kuin romaanin?** Perustele näkemyksesi.

Krohnin romaanissa kirjemuoto ja sama tapahtumapaikka – hyönteisten kaupunki – yhdistävät toisiinsa erilaisia episodeja ja kohtaamisia erilaisten hahmojen kanssa. Allegoriseen perinteeseen kuuluu mielen matka, joka esitetään konkreettisenä matkana. **Eri kirjeiden kohdalla kannattaa tarkastella, mitä tietoja kaupungista ja sen asukkaista kerrotaan. Myös seuraavia kysymyksiä kannattaa tarkastella syvemmin, kun yksittäiset kohtaukset on käyty läpi.**

Tainaronin keskeisenä allegorisena kuvana on hyönteisten metamorfoosi. **Mitä kysymyksiä muodonmuutosten avulla käsitellään?**

Leena Krohn on itse esittänyt, että kirjallisuus puhuu siitä, mikä on totta, sen kautta, mikä ei välttämättä ole – ”kiertotiellä näkee usein enemmän ympäristöä kuin tiellä, joka menee suoraan, ja joskus se on ainoa kulkukelpoinen tie”. Luettu teksti tai kuultu tarina johtaa soveltamaan sen merkityksiä omaan elämään tai tekemään yleistyksiä yksittäisten tapausten pohjalta. **Mistä ihmisten elämän asioista puhutaan hyönteismaailman kautta?**

Romaani ja esitys rakentuvat kirjeistä. Kertoja kirjoittaa yksityisiä kirjeitä toiseen maailmaan jääneelle ystävälleen, muttei saa tältä vastauksia. Niissä Tainaronia verrataan siihen maailmaan, jossa kirjoittaja ja kirjeiden vastaanottaja ovat yhdessä aiemmin asuneet. **Mitä syitä vastaanottajan hiljaisuuteen kirjoittaja arvelee olevan? Mitä kirjeet ja tämä hiljaisuus kertovat heidän suhteestaan ja kirjoittajasta?**

Tainaron on antiikin myyteissä portti Manalaan. Krohnin romaanissa ja sen pohjalta tehdystä esityksessä se on hyönteisten kaupunki. **Mitä viittauksia luopumiseen ja kuolemaan löydät?**

Krohnin romaanissa on yhteisiä piirteitä satujen ja fantasian kanssa, vaikka Krohn itse on jyrkästi kiistänyt kirjoittaneensa fantasiaa. Fantasiamaailman ihmeellisyyttä ei oteta romaanissa satujen tapaan normina, vaan Tainaron on pikemminkin fantasiakirjallisuudelle ominainen rinnakkaistodellisuus. **Päähenkilö kummastelee paikan ihmeellisyyttä ulkopuolisena, joka hiljalleen ja ilmeisen haluttomasti mukautuu paikan tapoihin. Mitä todellisen elämän tilanteita tämä voisi vastata? Mitä tämä mukautuminen mielestäsi Tainaronin tarinassa kuvastaa?**

Romaanissa ehkä vielä näytelmääkin voimakkaammin minuuden ja maailman rajat hämärtyvät (esimerkiksi *16. kirje: Matkija*) ja pohditaan yksilön suhdetta yhteisöön (esimerkiksi vierailu termittikeossa). **Mitkä identiteettiin liittyvät kysymykset nousevat esiin näytelmässä?**

Kirjeiden lähettäjän ja vastaanottajan sukupuolta ei romaanissa sanota, ja Tainaronin hahmoistakin sukupuoli mainitaan vain harvoin. Krohnia tutkinut Pirjo Lyytikäinen tulkitsee kertojan olevan nainen ja kirjeiden vastaanottajan mies ja perustelee tulkintaansa kulttuurimme odotuksilla. Kaikki lukijat eivät ole päätyneet samoihin oletuksiin. **Onko sukupuolilla mielestäsi teoksessa väliä?**

Päähenkilöstä saadaan melko vähän tietoja. Monen katsojan ja lukijan on vaikea jättää henkilö niin avoimeksi. Herttoniemen yhteiskoulun lukiolaiset tulkitsivat muun muassa, että tarina kertoisi maahanmuuttajasta, joka hiljalleen ja vastentahtoisesti sopeutuu uuteen kulttuuriin (maininnat vierasmaalaisuudesta), tai itsetuhoisesta ja itsemurhaan päätyvästä henkilöstä, joka ei saa yhteyttä muihin (Tainaron Manalan porttina, henkilön vaikeudet kohdata itseään ja muita), tai vanhuksesta, joka on kuolemassa (jälleen Tainaron Manalan porttina, viittaukset kuolemaan, vanhuuteen ja luopumiseen). **Mitä itse ajattelet päähenkilöstä?**

Krohnin romaaneista Tainaron ei käsittele yhteiskunnallisia kysymyksiä niin paljon kuin kirjailijan myöhemmän tuotannon satiirit, sillä se keskittyy ensisijaisesti yksilön suuriin kysymyksiin. **Näytelmässä Tainaron tulkitaan dystopiaksi. Missä kaikessa se näkyy?**

TEE ASKELMAT-KIRJOITUSTEHTÄVÄ: Valitse elämästäsi seitsemän kiveä, jotka ovat olleet merkittäviä askelmia. Niitä voivat olla muun muassa päiväkodin aloittaminen, eri kouluasteet ja tärkeiden ihmisten tulo elämääsi. Kirjoita jokaisesta uudesta askeleesta kappaleen verran. Ota ensimmäiseksi kiveksi aika ennen syntymääsi: millaiseen perheeseen ja tilanteeseen olet tullut? Viimeinen kivi voi olla nykyisyys tai tulevaisuus. Kun koko seitsemän kappaleen tekstisi on valmis, valitse jokin kivi, jossa olisit valinnut toisin (esimerkiksi jonkin muun opiskelupaikan kuin se, missä nyt olet) tai jossa olisi tapahtunut jokin muu asia toisin. Kirjoita sitten tarinasi siitä eteenpäin uusiksi. Mitä muutoksia tuo yksi eri tavoin mennyt asia olisi voinut elämääsi tuoda? Miten asiat olisivat nyt toisin?

**Tee nyt vastaukset tehtäviin yhdestä seuraavista kirjeistä.
Käykää ryhmänä kaikki kirjeet läpi.**

Ensimmäinen kirje (Keto ja mesiviitta)

- Mihin vastaanottajalle tuttuun paikkaan kirjeiden kirjoittaja vertaa puutarhaa ja sen ketoa?
- Miten päähenkilö suhtautuu siihen, että tainaronilaiset lemmiskelevät kukkia?
- Mitä oppaana toimiva Jäärä on sanonut päähenkilölle kukista? Miksi arvelet hänen varoittaneen niistä?
- Voidaan ajatella, että keto tuo mukanaan viittauksen Raamatun paratiisiin puutarhaan. Siten yhdeksi tulkintakehykseksi tulevat suuret metafysiset kysymykset. Mitä kysymyksiä pitkin tekstiä ja esitystä nostetaan esiin?
- Miten kohtaukseen liittyvässä biisissä *Hän katsoo kukkia* viitataan katoavaisuuteen ja kuolemaan?

Toinen kirje (Pyörän humina)

- Tainaron sijaitsee tuliperäisellä vyöhykkeellä, mistä yön maanjäristys muistuttaa. Miten kaupunkilaiset suhtautuvat siihen?
- Kaupungin laidalla olevalla kukkulalla on maailmanpyörä, jonka huminan kertoja sanoo olevan kaupungin ääni. Mikä muu maailmanpyörä hänen sanojensa mukaan on kuin pelkkä huvipuiston laite? Minkä aihepiirin se tuo mukanaan esitykseen?
- Romaanissa kerrotaan vielä, että kaupungin mahtipontiset rakennukset vaikuttavat kulisseille ja että sen hyönteisten ja lehtien kaltaiset asukkaat saavat kertojan joskus kavahtamaan. Miten tämä inho tuodaan esiin näyttämöllä?

Kolmas kirje (Hohde)

- Päähenkilö kuvaa Tainaronissa asuvia välkkyjiä suloisiksi kuin hahtuvat, ohuiksi ja keveiksi ”kuin sellainen ensi nuoruus, jota kukaan ei ole koskaan elänyt”. Mitä nämä vertaukset kertovat välkkyjistä?
- Miten välkkyjät liikkuvat?
- Mitä kertoja ajattelee heitä nähdessään ja millainen olo hänelle niistä tulee?
- Romaanissa välkkyjät nimetään Tulikärpäksiksi kuin Danten *Jumalaisen näytelmän* vainajien liekinä palavat sielut, jotka kärsivät intohimojensa tähden. Kertoja ei samastu vaan kummastelee. Mitä siis saamme tietää kertojasta?
- Yhtenä Krohnin tuotannon teemoista voidaan pitää katsomisen ja tarkkailun ja itse elämisen suhteen pohdintaa. Miten se näkyy tässä kohtauksessa? Entä koko näytelmässä?
- Romaanissa kertoja sanoo nähneensä edellisenä aamuna yksinäisen kuolleen välkkyjän mutta kulkeneensa sen ohi pysähtymättä. Miksi arvelet hänen kiiruhtaneen pois?

Neljäs kirje (Heidän äitinsä kyneleet)

- Päähenkilö tapaa kuningattaren, jonka tehtävänä on synnyttää lakkaamatta ja elää ja kuolla samojen seinien sisällä näkemättä pilkahdustakaan auringosta. Tämä kauhistuttaa päähenkilöä. Kuningatar kiistää olevansa henkilö, persoona. Biisissä häntä kuvataan näin:

hän josta kaikki virtaa

ei ole kukaan

hän on suolainen ulappa

hän on reikä

josta kaupunki kasvaa.

Romaanissa luku päättyy kuningattaren kyyneliin. Mistä arvelet niiden johtuvan?

- Romaanin toisessa kohdassa sanotaan, että Tainaronista ei voi tehdä karttaa. Keskustelu kartasta on tuotu mukaan tähän kohtaukseen. Miksi kartattomuuskin ahdistaa päähenkilöä? Millaisia asioita hän selvästikään voi sietää? Mikä lavastuksen osista on tulkittavissa eräänlaiseksi kartaksi?
- Kohtauksen lopussa päähenkilö sanoo: ”Ei Tainaron ole paikka, niin kuin ehkä luulet. Se on tapahtuma, jota kukaan ei mittaa.” Mikä tapahtuma se mielestäsi laajasti käsitettynä on?

Kuudes kirje (Seitsemästoista kevät)

- Kohtauksessa päähenkilö hämmästelee kahta asiaa: tainaronilaisten silmiä ja muodonmuutoksia. Miksi silmiä pidetään identiteetin kannalta tärkeinä? Mikä sanonta silmistä tukee tätä ajatusta? Miten kertoja suhtautuu muodonmuutoksiin?
- Luvun nimi *Seitsemästoista kevät* viittaa hyönteisiin, jotka ovat eristäytyneisyydessä jopa seitsemäntoista vuotta. Kertoja sanoo tuntevansa pientä kateutta: ” - - kerran keväällä saa astua maailman silmien eteen uutena, virkistyneenä, vapaana entisyydestä...” Miksi arvelet ajaksi valitun juuri 17 vuotta? Milloin ihmiset elävät elämänsä kevättä?
- Kirjeiden lähettäjä pohtii syitä, miksi ei saa vastauksia: ”Oletko kuollut? Oletko muuttanut? Kaupunki, jossa asuit, on ehkä kadonnut maan päältä? Ja voinko luottaa Tainaronin postiin?” Romaanissa mainitaan vielä haluttomuus avata kirjeitä. Millaisia eri tulkintamahdollisuuksia nämä eri vaihtoehdot tuovat mukanaan?

Seitsemäs kirje (Vuorella palaa)

- Kohtaus alkaa katkelmalla biisistä. Millaisen tunnelman se tuo mukanaan? Biisi jatkuu kohtauksen edetessä ja rakentaa yhdessä kertojan kanssa tarinaa polttouhreitista. Mitä heistä saadaan tietää?
- Miksi päähenkilö ei aluksi tajua, että loiste johtuu siitä, että jotkut uhraavat itsensä? Mieti Tainaronia ja tainaronilaisia.
- Jäärä ei olisi halunnut kertoa polttouhreista lainkaan. Millaisina hän heitä pitää? Kertoja kysyy: ”Mitä hän luuli tietävänsä sellaista, mitä kukaan Tainaronin laaksossa ei tiennyt, sellaista mikä oli enemmän kuin elämä, enemmän kuin hänen omat kiehuvat kyynelensä ja palohaavoiksi syöpyvät silmänsä?” Miten kertoja suhtautuu näihin romaanissa lahkolaisiksi nimettyihin hahmoihin?
- Jäärä kertoo, että lahkolaiset sytyttävät itsensä tuleen uudenkuun aikana pelastaakseen Tainaronin ja saadakseen kaupunkilaiset elämään toisin. Mitä vastaavia lahkolaisia tiedät todellisesta maailmasta? Ovatko heidän uhrauksensa saaneet mitään muuttumaan?
- Kertoja pohtii romaanissa, tuleeko se uusikuu, jolloin uhreja ei enää tarvita. Pelastuisiko Tainaron, jos kaupunkilaiset eläisivät toisin?

Pieniä päiviä

- Romaanin kahdennentoista kirjeen pohdinta on siirretty näytelmässä tähän kohtaan. Se menee kokonaisuudessaan näin: ”Oletko sinäkin huomannut: tulee hetkiä, jolloin et tahdo tahtoa ja sitten katsot sisäänpäin ja mitä näetkään? Loppumattoman tahtojen sarjan, äärettömän monta sinua, ja teidät kaikki on pujoteltu muistin sitkeään rihmaan, etkä sinä itse ole loppujen lopuksi muuta kuin tuo ohuen ohut lanka ja se värisee, pingottuu...” Mitä minus ja identiteetti siis ovat?

Yhdeksäs kirje (Niin kuin turkkilot)

- Kirje alkaa pohdinnalla, miksi toinen ei vastaa. Miksi uskot kirjoittajan jatkavan kirjeiden kirjoittamista siitä huolimatta?
- Kertoja sanoo, että moni asia muistuttaa häntä entisestä elämästä ”vihreän ja valkoisen Okeanoksen tuolla puolen”. Mikä Okeanos oli antiikin mytologiassa?
- Jäärän ystävä on kuollut. Vasta vaadittuaan päästä tutustumaan Tainaronin hautakammioihin ja nähtyään Jäärän ilmeen siellä kertoja ymmärtää, että ei ollut uhrannut Jäärän tunteille juuri ajatustakaan. Mitä kertojan kautta saadaan selville Jäärästä?
- Romaanissa kertoja kokee Jäärän ainoaksi ystäväkseen Tainaronissa, mutta lukija tajuaa, että kertoja ei tunne häntä kovin hyvin. Kertojan itsekeskeisyys säilyy loppuun asti. Millaisena pidät näytelmän päähenkilöä? Välittykö hänestä samanlainen kuva kuin romaanin kertojasta?
- Okeanoksen tällä puolen vainajat usein tuhkataan. Miten Tainaronissa toimitaan, ja mitä hyödyllistä siitä seuraa? Millaisena kuoleman suhde elämään kuvataan?

Kahdestoista kirje (Suurmogulin päivä)

- Miksi kertoja jälleen kerran on tarttunut kynäänsä?
- Minkä oman tunteensa kertoja projisoi kaupunkiin?
- Miten hän suhtautuu kaupungin (siis myös itsensä) muuttumiseen?
- Romaanissa on tässä kohdassa myös kertomus suurmoguli Aurangzebista, julmasta tyrannista, joka tuli maailmaan tyhjin käsin ja lähti syntien suunnaton karavaani perässään murheittensa kuolettamana. Miten tarina liittyy mielestäsi kertojaan?

Kolmastoista kirje (Koevedos)

- Vertaa romaanin lukua ja siitä tehtyä biisiä:

Raiskaaaja läähätti perässäni
kuroi välimatkaa umpeen liian nopeasti.
Silloin muistin,
se mitä näin oli unta
ja minulla niin ollen mahdollisuus

Kaikkeni ponnistaen pakotin jalkani maasta,
ja kun murhamiehen saastainen käpälä
hamuili nilkkaani, se liukui
jo kauas
jo kauas hänen ulottuviltaan

Tämä ei ole koevedos,
ja jokaisen päivän happo syövyttää,
viimeistelee sitä mikä on sielu.
Kerran sinä sanoit voihkaisten:
Minä rakastaisin sinua, vaikka olisit joku toinen
vaikka olisit joku toinen.

Nousimme katua, se jäi kahden kirkon väliin ja sinä sanoit:
"Sielu on se mikä näkyy."
Muistatko itse yhtään?"
"Sielu on se mikä näkyy."

Minä katson harvoin peiliin,
mutta aina siellä on joku, joka antaa minulle silmät.
Ja nenänjuuri sinertää,
jokin viiva on piirretty suupieleen kuin kuivaneulan uurros.
kuin kuivaneulan uurros.

Tämä ei ole koevedos,
ja jokaisen päivän happo syövyttää,
viimeistelee sitä mikä on sielu.
Kerran sinä sanoit voihkaisten:
Minä rakastaisin sinua, vaikka olisit joku toinen.
vaikka olisit joku toinen.

vaikka olisit joku toinen.
vaikka olisit joku toinen.
vaikka olisit joku toinen.
vaikka olisit joku toinen.

- Sekä romaanin tässä kirjeessä että sanoituksessa on suhteessa muuhun tekstiin paljon enemmän sitä, mitä kirjeiden saaja on sanonut kertojalle aiemmin. Kertoja myös haaveilee tuovansa puhutellun mukanaan Tainaroniin. Miksi hän yhtäkkiä rakastaakin Tainaronia ja pohtii jopa, että jäisi sinne ainiaksi?

Viidestoista kirje (Valkea kohina)

- Kadun kohina muistuttaa kertojaa siitä, että hän lapsena usein haki radiosta kanavien välistä kohinaa. Mitä hän silloin epäili?
- Kertoja myös sanoo: "Tunsin löytöretkeilijän onnea, ja minut lumosi muuttumaton säteily, joka toi mieleen meden ja tuhansien kimalaisten asunnot." Miten se linkittyy kertojan nykytilanteeseen? Minkä tajuamisesta siis mahdollisesti oli kyse valkoista kohinaa kuunnellessa?

Seitsemästoista kirje (Suuri ikkuna)

- Kertoja muistelee, miten lapsena katseli lelukaupan ikkunan kauniita marmorikuulia. Yhtäkkiä hänet valtasi ajatus, joka vei kauniin sinenhohtavan kuulan himoittavuuden. Mikä tuo ajatus oli?
- Mitä lelukaupan ikkuna mielestäsi edustaa?
- Kertoja sanoo: "En uskonut pimeyttä, sanoin, ettei se ole totta, ja pian se ei ollutkaan totta, ja taas marmorihelmi hohti edessäni yhtä ihanana kuin ennen." Miten hän sai hohdon palaamaan? Minkä voimasta muisto kertoo?

Kahdeskymmenesensimmäinen kirje (Eivät riitä)

- Kohtaus alkaa laululla *Roikkuja*, joka kiteyttää romaanin seuraavan luvun kertomuksen samassa korttelissa asuvasta vanhasta herrasta, joka riippuu jaloistaan parvekkeessaan pää alaspäin havainnoimatta muuta, ehkä uneksuen. Joskus kertoja kadehtii tuota herraa, joskus säälii. Hän ajattelee, että sen, mikä on totta, voivat nähdä kaikkia. Mitä roikkuja näkee? Miten todellisuudessa suhtaudutaan omiin maa-ilmoihinsa vetäytyneisiin erakoihin ja uneksijoihin?
- Itse kirje alkaa yllättäen kysymyksillä vastaanottajalle: "Miten voit? Kuinka oikein on laitasi?" Romaanissa mainitaan, että vastaanottajan vaikeneminen saa tämän muistuttamaan kertojan mielestä vainajia tai jumalia. Hän sanookin, etteivät ihmiset enää hänelle riitä. Miksi kertoja alkaa mielestäsi lähestyä nyt vainajia ja jumalia?
- Päähenkilö on unessa mennyt kirjeiden vastaanottajan luo, mutta tämä haluaa häntä hajamielisenä ja odottaa jotakin aivan muuta. Molemmat kuulevat askeleiden lähestyvän portaissa. Kenen askeleet tulkitset niiden olevan?

Kahdeskymmeneskolmas kirje (Outojen holhooja)

- Kuningatarkimalainen, Outojen holhooja, elää muiden onnellisista muistoista ja kerää niitä oudoilta ja hyljeksityiltä vastineeksi ruuasta ja yösijasta. Kertoja kokee nyt vierasmaalaisuudessaan olevansa seurueen oudoin, vaikka on siihen asti oudoksunut muita. Kuningatarkimalainen vaatii häneltä muistoa, mutta yhtäkkiä kertojan menneisyys katoaa ja uppoaa muiden menneisyyksien joukkoon. Hän kertoo viikkolehdestä poimimansa toisen henkilön muiston ja kokee sen omakseen. Se kelpaa Kuningatarkimalaiselle. Miten tämän tilanteen voi mielestäsi tulkita?
- ”Halla on hengittänyt meihin ja Tainaron valmistautuu pitkään horroskauteen”, kertoja sanoo. Mitä siis tapahtuu?

Kahdeskymmeneskahdeksas kirje (Kotini kotelokehto)

- Päähenkilö on valmistanut kotelokehdon ja kokee vastustamatonta uneliaisuutta. Hän sanoo: ” - - emmehän pelkästään tule lepäämään vaan muuttumaan.” Miten hän suhtautuu nyt omaan muutokseensa?
- Pitkin Krohnin teosta korostuu usein, että ihmisen ulkoinen hahmo ei ole hänen minuutensa olennainen osa. Miten se mielestäsi näkyy näytelmässä?
- Muistoissaan kertoja palaa kevääseen ja kasvitieteelliseen puutarhaan. Repliikki loppuu sanoihin: ”Oli jotakin, mitä minun piti vielä kertoa sinulle.” Miten tulkitset tämän?
- Koko näytelmän päättää laulu ”Oli jotakin, mitä minun piti vielä kertoa”. Millaiseen tunnelmaan päädytään? Laulu päättyy sanoihin: ”Toiset muuttuvat huomaamatta, vähä vähältä. / Toiset muuttuvat nopeasti ja kerta kaikkiaan, / mutta kaikki muuttuvat, kaikki muuttuvat. // Minä muistan sen taas / sitten kun on kevät. / Minä muistan sen taas / ja kuitenkin ymmärsin kovin vähän.” Mihin suuntiin lopetus vie ajatuksesi?